

Idegen asszony
(Bemutató)

Nálunk talán más akusztikája van ennek a még egészen friss történelmi miliőbe állított színjátéknak, mint másutt, ahol nem szemlélték annyira közelről a délvideki hadjárat eseményeit. A cselekmény ugyanis a Bácska felszabadulásának első napjaiban indul s az állandó kísérőzeneként behangszerezelt puska lövések, golyószórós sortűzek és kézigranátrobbanások közepette egy szenvedélyes szerelem lángjai is szikráztatnak. A pesti ügyvédből 24 óra alatt főhadnaggyá lett hős összetalálkozik az ártatlanul agyonvert bácskai szerb toldbirtokos szépséges hitvesével és a véres alkonyon történt találkozásból szenvedélyes szerelem sarjad. Eddig igen érdekes és ügyesen bonyolított a cselekmény elindulása, azonban a kusza szálak egyre jobban összegabalyodnak és a főalakok lelkében annyiféle probléma-motívum viaskodik, hogy szerző legyen a talpán, aki szét tudja vágni a sok nyitott kérdést, aktuális problémát! Hősünk ugyanis szép családi életet, feleséget és gyermeket hagyott hátra, küssé tulságosan egzotikus és kalandregényekre emlékeztető szerelemért, a tengeri kalózok ivadéka-ként szerepeltetett tüzesvérű és szenvedélyes szerb hős pedig akkor eszmél rá faji hovatartozandóságára, amikor elvesztette családját és tulajdonképpen senkije sem maradt, mint magyar szerelmese... Persze minden jóra fordul, a túlméretezeten szenvedélyes hős visszatér fajtájához, a pipoggyára sikerült hős pedig előbb eldobott, galamblelkű hitveséhez...

Ez volna Vándor Kálmán *Idegen asszony* című, Budapesten is mérsékelt sikerrel bemutatott színjátékának rövid tartalma. A kitűnő újságíró-kolléga, aki részt vett annakidején a délvideki eseményekben, apaitanyait bele akart zsúfolni új színjátékába. Amyi puska lövés, revolverdörrenés és egyéb harcias zaj fordul elő felvonásonként ebben a színműben, hogy kisebbfajta háborúra való muníció kitelne belőle, ezenfelül a nézőközönség, illetve hallgatóság idegeit is kemény próbára teszi... A délvideki hadjárat bennünket oly közelről érdeklő és érintő történelmi levegője helyénvaló a darab első részében, de miért kell a ma amugysem edzett idegzetű közönséget a horvát-szerb bandaharcok vértanújaiba is elhurcolni? Erről elég lett volna beszélni a szereplőket...

Vándor Kálmánnak előnyére válik az, hogy újságíró akkor, amikor a történelmi miliőt kell élethűen és puskaporszaguan megjeleníteni, de hátrányára válik akkor, amidőn vércsekket mond el a szereplőkkel, akik egymással interjúra emlékeztető állásban beszélgetnek... A darabnak sok hibája mellett erénye a friss élményeket megszólaltató aktualitás és az egymás mellett élő népek testvériségét propagáló nemes célkitűzés.

Abban, hogy a szerda esti bemutatóelőadást szívesen fogadta a premierközönség, legnagyobb része a rendezőművész Lázár Máriának volt, akinek kiteljesedett, asszonyi szépsége, játékmodorának magávalragadó, szinte igéző varázsa, hangjának lágy, behizelgő hajlékonysága s nem utolsósorban szébbnél-szebb toalettjei élményszerűen hatottak. A közönség nagy szeretettel ünnepelte és bájosan, néhol tüzesen s néhol érzelmesen előadott szerb, majd magyar dalait is lelkesen megtapsolta.

Szegedi Szabó István külsőre egyszerű partnere volt a királynői termetű Lázár Máriának, alakítása is színpadikus, de nem tudta elhíttetni azt a mindent felperzselő, szenvedélyes lobogást, aminek lángol-

nia kellett benne... Elismerésemelto alakítást nyújtott Horváth Mária a szenvedő és magát munkájában ismét megtaláló feleség szerepében, de miért kell operettprimadonnával játszani tragikus színezetű prózai szerepet, amelyhez megjelenése sem egészen illő? Ugyancsak az operett deszkáiról rándult ki Ruttkai Mária is, aki a legsötétebb tónusu szerepet: egy szerb szolgálgató "végzettszerű alakját kapta" — nem tudni, milyen rendezői, vagy igazgatói ölet nyomán? Az, hogy igazán szépen megoldotta szerepét, nem jelenti azt, hogy a szegedi színháznak ne legyen komoly operett- és prózatársulata! (Az operáról ezúttal nem is beszélünk). Ez a szereposztásbeli tévedéssorozat folytatódott Lázár Máriánál és Várady Szabolcsnál is. Az előbbi túlfiatalt volt passzív agglegényszerpére, az utóbbi pedig idős ahhoz, hogy 19 éves növendékifjú lelki problémáit hitelesen tudta volna ábrázolni. Ezenfelül nem szabad olyan színészekkel, mint Varga József és Terhes Ferenc karakterfigurákat játszani! Terhesről különösen nem hitte el senki, hogy budapesti lapszerkesztő! Szépen kidolgozott alakítást adott Völcsy Rózsi a fanatikus szerb matróza szerepében, ügyesen oldotta meg feladatát Szapáry Sándor, Sorr Jenő, Bató László, Bakos Gyula, Parragh Éva és mások.

Az előadást Bóth Béla rendezte. (cs. p.)

Fenti beszámolóink rajtunk kívülről álló okok miatt nem jelenhetett meg csütörtöki számunkban. Az este 9 óráig történt eseményről ugyanis a *Délmagyarországi* még a mai lap megjelenési körülmények között is a másnap reggeli számban mindig tájékoztatni tudja olvasóit

—oOo—

A színházi iroda közleményei
HETI MŰSOR:

Péntek este: *Idegen asszony* (Bérlétszünet Lázár Mária felléptével).

Szombat délután: *Ahogy tetszik* (Ifjúsági előadás. Fülléres helyárat).

Szombat este: *Magnás Miska* (Tiszviselőbérlet).

Vasárnap délután: *Donna Diana*. (Mérsékelt helyárat.)

Vasárnap este: *Magnás Miska*.

—oOo—

Ma, péntek este utoljára kerül színpadra Vándor Kálmán nagysikerű színműve, az *Idegen asszony* Lázár Máriával, a magyar filmek primadonnájával a címszerepben. Az előadás bérlétszünetben, mérsékelt felemelt helyáratokkal megy.

Szombaton délután ifjúsági előadásban *Ahogy tetszik*, Shakespeare klaszikus vígjátéka. Az ifjúságtól visszamaradt jegyeket a pénztár ma reggel kezdi árusítani.

Szombaton este újítja fel a színház operettgyűjtését a *Magnás Miska* című operettet, kitűnő szereposztásban. A szombat esti előadás tiszviselői bérletben kerül színpadra.

Vasárnap délután *Donna Diana*, zenés vígjáték. Első mérsékelt helyárat előadás. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

Vasárnap és hétfőn este: *Magnás Miska*.

A sors csapásától mélyen megrendülve tudatjuk mindazokkal, akik szerették és ismerték, hogy

dr. Fischer Endre János

a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság tisztviselője
1942 december havában 35 éves korában elhunyt.

A gyászoló család.

Részvétlátogatások mellőzését kérjük

Dr. Völgyesy Ferenc
képgyűjteményének kiállítása
a kurturpa otában

Beszámolt róla a Délmagyarország, hogy vasárnap délelőtt a városi múzeumban megnyílt dr. Völgyesy Ferenc, az ismert szegedi műgyűjtő képgyűjteményének kiállítása. A jótékony célra rendezett kiállítás iránt nap-nap után fokozódó érdeklődés nyilvánul meg és a látogatók nagy élvezettel szemlélik a tárlat érdekes képanyagát, amely egyike legszebb modern magángyűjteményeknek. Megkértük dr. Völgyesy Ferencet, hogy ismertesse gyűjteménye anyagát. A műgyűjtő orvos a következőkben tett eleget kérésünknek:

— Gyűjteményem kiállításában az az elgondolás vezetett, hogy lehetőleg azoktól a művésztől szerezzek képet, akikkel egy korban élek — mondotta Völgyesy. — Ezeket kívül egy-két történelmi festőtől is van egy-egy mű a gyűjteményben. Madarász Viktortól való képem a művész jellegzetes alkotása. A *Teleki Blanka* és *Leővey Zsófia* a fogságban című kép. Madarász párisi idejében készült, amikor a párisi nagy aranyérmét nyerte. Ő volt az első festőnk, aki külföldön sikert ért el. Lotz-képeim közül az egyik freskóvázlat, a másik a Szépművészeti múzeumban lévő nagy Siesta vázlata. Székely Bertalan képeim közül az egyik freskóvázlat a budai koronázó főtemplom freskóihoz, másik vázlat a kecskeméti városháza freskójához.

— Rippl-Rónainak *Szüleim* 40 évi házasság után című képe sőtét korának egyik legjellemzőbb alkotása. Bensőséges, nemesen egyszerűen festet kép, ahol vastag kontúrok fogják össze és taglalják az alakokat. Hasonló interiórös képe is. Pasztelljei puhák, finomak, tussrajzai a formák pillanatszerűségét örökítik meg. Különösen szép a *Lovak* című. Maillol ceruzarajza egy fekvő nőt ábrázol, érezhető rajta a szobrászi készség.

Aba-Novák freskótanulmánya igen erős grafikai munka, ugyanez érezhető kis temperáin is. Szőnyi képeiben bensőséges, őszinte líra van. Finom színei elragadóak és a formák bennük oldódnak föl. Hasonlóan Bernáth Aurél képén is, ahol azonban a líra helyett elmélkedés érezhető. Ez található Berény Róbert képein is, ahol a tónushatás is érzik. Márfy Ödön képei inkább dinamikát, mozgást, franciás könnyedséget fejeznek ki. Molnár C. Pál Tondomadonnája a neoklasszicizmus kiváló darabja. Vaszary János Parkban című képe legutolsó idejének legszebb alkotása. Könnyed, japánosan finom, virtuóz munka. Rudnay Gyula hat darab képe a romantikus realizmus képviselik. Gyűjteményemben minden korszaka képviselve van. Így Tornyai Jánosnak két romantikus hangulatu alföldi képe is látható a gyűjteményben.

— A gyűjtemény egyik érdekes darabja Csontváry Tivadar kisméretű képe, mely egykor báró Kohner Adolfé volt. Csontváry a postimpressionizmus előfutára volt, megelőzte a külföldi festőket is beleértve. Vele rokon az álomvilágban élő Gulácsy Lajos, a *dekadens* festő. Hat darab képe igen jól képviseli festészetét.

Iványi-Grünwald Béla Cigányleánya utolsó pikturájának egyik legszebb darabja. Magyar-Mannheimer kisképe mély, drámai hangulatu. Fényes Adolf képe meleg bársonyos színekre és tónusokra van fölépítve. Mednyánszky Csavargója mély lélekletásra vall. Igen jellemző darab, egykor a Kohner gyűjteményben volt. Koszta József két

képe erőteljes, dinamikus hatású. Koszta egyik legnagyobb magyaros izű festőnk. Hasonló hatású Bihari Sándor kis tanulmánya, ugyancsak Nagy István Parasztlány című pasztellje. Glatz Oszkár a naturalizmust képviseli, báró Hatvány Ferenc Parkrészelete finom színeken alapul.

Igen érdekes Louis Alvarez XIX. sz. spanyol festő torreador feje, jellemzően mutatja a spanyol temperamentumot. Az állítólagos Guido Renitől vagy iskolájából származó Mária fej, ez Giesswein győri kánonok, gyűjtő hagyatékából került hozzám. Ugyancsak érdekes a két ismeretlen olasz, barokk mestertől származó, égerfába faragott relief; Egyiptomi menekülés és Krisztus a kereszten alatt.

Derkovics Gyula, a munkásfestő kis akvarellal van képviselve. Duray Tibor, Marosán Gyula és Tóth Menyhért, a pesti fiatal festőgenerációt képviselik a gyűjteményben.

— A régebbi szegedi festők közül Szőri, Károlyi és Nyilasy képei vannak a gyűjteményben. Az újabb szegediek közül Dorogi Imre, Gábor Jenő, szili Török Dezső, Forgács István és Vinkler László képei szerepelnek.

— A grafikai gyűjtésből a Rippl-Rónai rajzokon kívül kiemelem Uitz Béla Anyaság című tussrajzát, ez néhai jánoshalmi Nemcs Marcell gyűjteményéből került hozzám. A rajzok között szerepelnek még: Aba-Novák, Gulácsy, Nagy Balogh János, Derkovics, Czobor Béla, Vaszary, Liezen-Mayer Sándor, Feszty Árpád, Nyilasy, Heller Ödöntől egynéhány darab. Mint érdekességet említem meg Rippl-Rónai Liszt Ferencet ábrázoló rézkarcát. Ezt a képet nagyban Munkácsy festette meg. Abban az időben Munkácsynál dolgozott Rippl-Rónai és rézbe metszette a képet, így mindketten szignáltak.

— Népies gyűjtéséből kilenc képet mutatok be. 100—150 éves paraszti munkák.

— Ezekben röviden beszámoltam a gyűjtemény anyagáról. A rendezés fáradságos munkájáért Gábor Jenő festőművész barátomat illeti a köszönet, szakszerűen és kiválóan oldotta meg a nehéz problémát.

TŐZSDE

Budapesti értéktőzsdézárás. Magyar irányzat, élénk forgalom jellemző a csütörtöki tőzsdét. Az igen erős kínálat következtében folytatódott az áresések és a Bauxit 73.—, a Köszém 60.—, a Magyar Cukor 30.—, a Nasiei 12.—, a Rima, a Tröszt 10.— pengővel nyitott alacsonyabban. Nemsokkal nyitás után az alacsony árakon vevők jelentkeztek és átmenetileg magasabb árak kerültek felszínre, zárlat felé újabb eladási hullám nyomán ismét a kínálat került többségbe és az árak visszaestek. A tőzsde lanyha irányzattal, jelentékeny áreszeségekkel zárt. Magyar Bank 85.—, Magyar Általános Hitelbank 127.—, Magyar-Olasz Bank —, Magyar Nemzeti Bank 410.—, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 223.50, Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület 159.5, Magyar Kender-, Len- és Jutapár Részvénytársaság 69.50, Szegedi Kenderfonógyár 283.—, Szikra 470.—

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos valutaárfolyamai. Szlovák kor. 11.45 11.75, líra 17.40—17.90, svájci frank 76.60—80.60, svéd kor. 71.70—82.70.

Zürichi devizazárás. Páris 387 fél, London 17.35, Newyork 435.—, Brüsszel 69.25, Milánó 22.66 25, Amsterdam 229.37 fél, Berlin 172.55, Szófia 5.27.5, Bukarest 2.37 fél.

A budapesti terménytőzsdén emelkedő forgalom mellett az árak változatlanok.